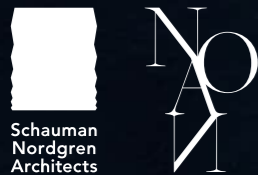

Hiedanranta ja Lielahti

Kaupunkikuvallinen visio
17.5.2023

KARSITTU OTE VISIOTYÖSTÄ
ASEMAKAAVAN 8898 AINEISTOIHIN

TAMPERE.
FINLAND

Sisällysluettelo

Johdanto	s. 3
1. Pääperiaatteet - Koko alueen erikoiskohdat ja rajautumiset	s. 5
1.1 Pääakseli ja pääaukiot	
1.2 Ranta- ja keskuspuisto	
1.3 Paasikiventie ja Lielahdenkatu	
1.4 Sisääntuloalueet, merkittävät katujen päätteet ja kanavanvarsi	
2. Alueiden identiteetit	s. 10
3. Osa-alueet: Keskusta	s. 12
3.1 Identiteetti	
3.2 Materiaalit ja sävyt	
3.3 Kortteliperiaatteet	
3.4 Siluetti ja kaukomaisemat	
4. Osa-alueet: Näsisaari	s. 27
4.1 Identiteetti	
4.2 Materiaalit ja sävyt	
4.3 Kortteliperiaatteet	
4.4 Siluetti ja kaukomaisemat	
5. Osa-alueet: Lielähti	s. 33
5.1 Identiteetti	
5.2 Materiaalit ja sävyt	
5.3 Kortteliperiaatteet	
5.4 Siluetti ja kaukomaisemat	
6. Kuvälähteet	s. 39

JOHDANTO

Hiedanrannan ja Lielahden kaupunkikuvallinen visio

Johdanto

Tausta

Vuonna 2020 valmistuneeseen Hiedanrannan yleissuunnitelmaan sisältyi tulevan Hiedanrannan kaupunginosan alue sekä siihen liittyvä osa Lielahden kaupunginosaa Lielahdenkadun itäpuolella. Hiedanrannan yleissuunnitelmatyön jatkoksi valmistui vuonna 2022 yleissuunnitelma myös Lielahden Lielahdenkadusta Ylöjärven rajalle. Molemmissa yleissuunnitelmissa määritettiin periaatteet kaupunkirakenteen, rakentamisen volyymin ja eri toimintojen sijoittumisen sekä liikenneverkon kehittämiseksi.

Hiedanrannan visiona on olla kansainvälisesti kiinnostava, innovatiivinen ja kestävä tulevaisuuden kaupunginosa, joka hyödyntää teollista kulttuuriperintöään ja järven läheisyyttä monipuolisen, elämyksellisen ja vihreän asuin- ja elinkeinoympäristön luomisessa. Myös Lielahdessa tavoitellaan kaupunkiympäristön kehittämistä kaupunkimaisemmaksi, monipuolisemmaksi ja vehreämmäksi. Hiedanrannan ja Lielahden yleissuunnittelualueilla on tavoitteena olla yhdessä Läntisen Tampereen merkittävin aluekeskus vuonna 2050.

Tavoite

Tavoitteena on, että Lielähti ja Hiedanranta kehittyvät kaupunkikuvaltaan ja identiteetiltään omaleimaisina ja tunnistettavina alueina. Hiedanrannan ja Lielahden kaupunkikuvallisen vision laatiminen on nähty tarpeelliseksi osissa tehtävän asemakaavoituksen tueksi.

Tarkastelualue

Kaupunkikuvallisen visiotyön tarkastelualue sisältää tulevan Hiedanrannan kaupunginosan ja Lielahden kaupunginosasta Lielahdenkadun itäpuolisen osan ja Lielahdenkadun länsipuolelta kaupunkikuvallisesti merkittävät korttelit. Hiedanrannan keskustan alue on tutkittu muita osa-alueita tarkemmin.

Työn sisältö

Visiotyössä on tarkennettu ja konkretisoitu Hiedanrannan ja Lielahden kaupunkikuvallinen tavoite ja rakentamisen punainen lanka. Raportti keskittyy korttelialueiden ja arkkitehtuurin kautta muodostuvaan ilmeeseen Hiedanrannan keskustan, Näsisaaren- ja Lielahden osa-alueilla. Kaupunkikuvallinen visio on laadittu strategisella tasolla ja sitä hyödynnetään soveltaen ja tarkentaen asemakaavoja ja niiden rakentamistapaohjeita laadittaessa.

Hiedanrannan yleisistä alueista on jo laadittu käsikirja, joten työssä ei ole otettu kantaa yleisiin alueisiin. Korttelipihojen vihersuunnittelun visiointi ei kuulunut myöskään työn sisältöön; korttelipihojen suunnittelua ohjataan asemakaavavaiheessa viherkertoimen avulla. Vision kaupallisia kortteleita koskevia linjauksia voidaan soveltaa myös laajemmin Lielahdessa.

Kestävyys

Kestävä kaupunkisuunnittelu ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen sisältyy Tampereen kaupungin strategisiin tavoitteisiin. Kestävän ja hiilinegatiivisen kaupunginosan toteuttaminen on ollut alusta lähtien Hiedanrannan kehittämisen kulmakivi. Hiilineutraalisuutta tukevat ratkaisut ovat tavoitteena myös Lielahdessa. Suunniteltaessa kaupunkia pitkälle tulevaisuuteen rakentamisen tulee olla kestävää eri kriteerein tarkasteltuna, huomioiden ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Kaupunginosan suunnittelussa tämän tulee näkyä käytännössä mm. kulttuuriperinnön ja maisemallisten arvojen vaalimisena, monipuolisena asuntotarjontana, esteettömyytenä, hyvänä asunto-, piha- ja hulevesisuunnitteluna, miellyttävänä mikroilmastona, lämpösaarekeilmiön hillintänä sekä valosaasteen vähentämisenä. Rakennusten ja rakenteiden tulee olla aikaa kestäviä ja korjattavia sekä samalla taloudellisesti toteuttamiskelpoisia.

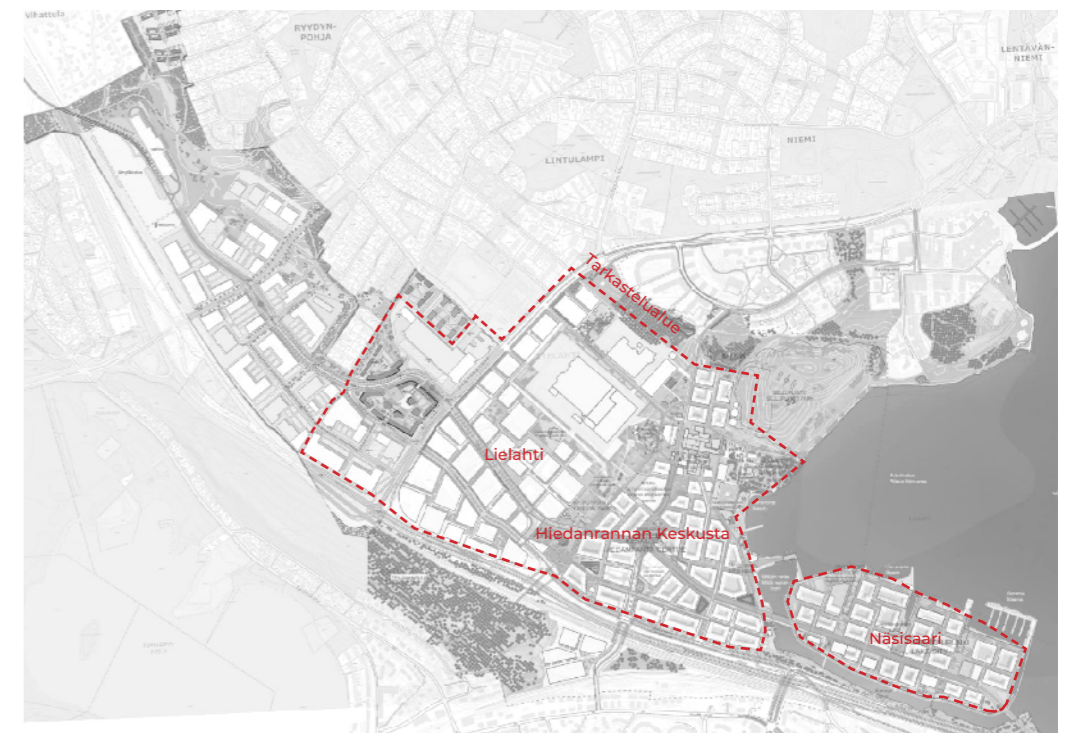
Käsitys siitä, millaiset ratkaisut toteuttavat kokonaisvaltaisimmalla tavalla kestävyiden eri näkökumia, muuttuu alan kehittyessä sekä tiedon ja ymmärryksen lisääntyessä vaikuttaen todennäköisesti myös kokemuksemme rakennetun ympäristön kauneudesta ja viihtyvyydestä. Näin ollen pitkäaikaisen hankkeen kaupunkikuvallisessa ohjauksessa on tarkoituksenmukaista jättää tilaa myös esteettisen kokemuksen muutokselle. Tarkoituksena onkin, että kaupunkikuvallista visiota sovelletaan pitkän suunnittelu- ja toteutusprosessin aikana luovasti, hyödyntäen tuoreinta tietoa kestävyteen vaikuttavista tekijöistä suunnitteluratkaisujen pohjaksi.

Raportin rakenne

Ensimmäinen osa sisältää analyysin osa-alueista ja kaupunkikuvallisista reunoista, akseleista ja sisääntuloalueista karttaesityksin. Osiossa on esitetty yleissuunnitelman kaupunkitilan ja erityiskohtien asettamat reunaehdot muodostettaville kortteleille ja niiden arkkitehtuurille. Pääkadut, keskuspuisto, aukiot ja esim. alueelle saapumisen suunnat kokoavat kaikille alueille yhtenäisiä kaupunkikuvan elementtejä, jotka käsitellään tässä osiossa.

Näiden reunaehto- ja piirteiden päälle kehitetään jokaisen alueen omaleimainen ilme. Toisessa osassa on esitetty Lielahden ja Hiedanrannan kolmen alueen tavoiteidentiteetti sanallisesti tiivistäen. Osio on myös ehdotus siitä, minkälaisia mielikuvia rakennettu kaupunkiympäristö luo kaupunkilaisille ja alueen ohi kulkeville. Kolmannessa osassa esitellään tarkemmin jokaiselle tarkastelualueen osa-alueelle muodostettu tavoiteidentiteetti ja sen kannalta oleelliset arkkitehtuurin ja rakentamisen keinot.

Identiteetin osatekijöistä on nostettu esiin keskeiset seikat, kuten alueiden nykyiset ominaispiirteet ja historia. Arkkitehtuurin keinoin on hahmotettu miltä alue voisi valmistuessaan näyttää - mitkä ovat osa-alueiden uuden rakentamisen ja arkkitehtuurin ominaispiirteet, jotka erottavat ne muista kaupunginosista sekä toisistaan. Kullekin osa-alueelle on muodostettu periaatteet, jotka ohjaavat osa-alueiden ilmeen toteuttamista. Tämä osuus sisältää mm. periaatteet materiaaleista ja väreistä sekä periaatteita havainnollistavat korttelitutkielmat ja alueleikkaukset.

Yhdistelmäkuva Hiedanrannan ja Lielahden laadituista yleissuunnitelmista.

**1. YLEISSUUNNITELMAN
ERITYISKOHTIEN JA
RAJAUTUMISTEN ASETTAMAT
SUUNTAVIIVAT**

+

**2. JOKAISEN ALUEEN
OMA ARKKITEHTUURI JA
RAKENTAMISEN KEINOT**

=

**OMALEIMAINEN JA
TUNNISTETTAVA HIEDANRANTA
JA LIELÄHTI**

1. PÄÄPERIAATTEET

- KOKO ALUEEN ERITYISKOHDAT JA RAJAUTUMISET

1.1 Pääakseli ja pääaukiot

1. Pääperiaatteet - Koko alueen erityiskohdat ja rajautumiset

Pääkselille rajautuvat julkisivut

Ominaispiirteet:

- Rakentaminen selkeälinjaista ja isompia rakennettuja kokonaisuuksia.
- Pääosin 6-8 kerroksisia rakennuksia.
- Korkeaa rakentamista pääaukion läheisyydessä.
- Selkeästi urbaania kaupunkiympäristöä.

Periaatteet / ohjeet:

- Eloisa pohjakerros, joka erottuu julkisivussa.
- Selvästi peruserrosta korkeampi maantasokerros.
- Rakennukset rajaavat katutilaa, vain vähäisiä avauksia pääkadun puolelle, esimerkiksi porttikongit.
- Yhtenäiset julkisivulinjat, ei katkoksia rakentamisessa.
- Sisäänvedetyt parveketornit tai yhtenäiset sisäänvedetyt parvekevyöhykkeet pääkadun suuntaan.

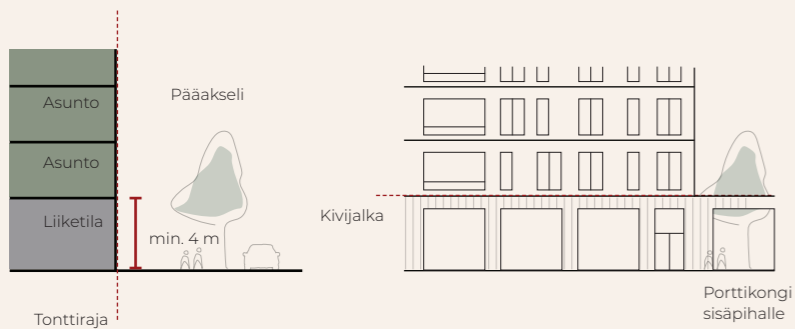
Pääaukiolle rajautuvat julkisivut

Ominaispiirteet:

- Pääkselillä oleville aukiolle suuntautuvat julkisivut ovat tärkeässä roolissa.
- Korkeaa rakentamista Hiedanrannan keskustan pääaukion vieressä.

Periaatteet / ohjeet:

- Rakennusten arkkitehtuuriin ja rakentamisen laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Alueen arkkitehtuurin ja identiteetin ominaispiirteitä korostetaan aukion ympäristössä.
- Rakennus/julkisivu rajautuu suoraan katutilaan ja korttelien kulmien tulee olla umpeen rakennetut.

Lielähti

Hiedanrannan keskusta

Näsisaari

1.2 Ranta- ja keskuspuisto

1. Pääperiaatteet - Koko alueen erityiskohdat ja rajautumiset

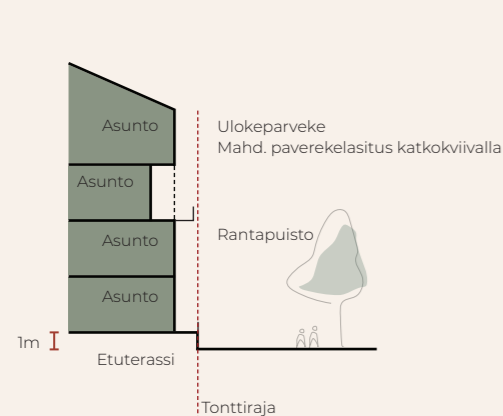
Rantapuistoon avautuvat julkisivut

Ominaispiirteet:

- Näkyvässä roolissa järveltä katsottuna muodostaen alueen siluetin järven suuntaan.
- Arkkitehtuurin teemana on veden läheisyys.
- Julkinen promenade rannan läheisyydessä.

Periaatteet / ohjeet

- Ylimmän kerroksen voimakas arkkitehtoninen käsittely.
 - Kattomuodot, kattomuotosarjat ja päätyaiheet järven suuntaan.
- Katoilla terassit järvinäkymillä.
- Uloke- ja sisäänvedetyn parvekkeen yhdistelmät.
 - Sisäänvedetyt lasitetut parvekkeet, joissa lasittamaton ulokeosa.
- Pohjakerroksessa asumista etuterasseineen ja maantasokerros nostettu puiston tasoa korkeammalle.

1. Toistuvat kattomuodot, ulokeparvekkeet ja kattoterassit

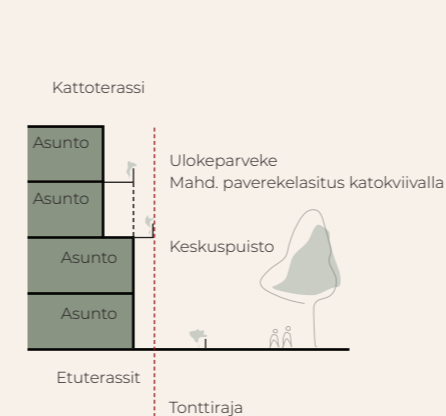
Keskuspuistoon rajautuvat julkisivut

Ominaispiirteet:

- Puistojen vehreys toistuu julkisivuilla ja katoilla.

Periaatteet / ohjeet

- Maantasokerroksen asunnoilla yksityiset etuterassit.
- Selkeä julkisen ja yksityisen rajapinta.
- Ulokeparvekkeet, joiden mahdollinen lasitettu osa on sisäänvedetty.
- Ylimmässä kerroksessa vehreät kattoterassit ja/tai sisäänvedot.
- Isot viherjulkisivut ja kasvimassat julkisissa rakennuksissa ja halleissa.
- Puujulkisivuja suositetaan puiston suuntaan.

3. Kattoterassit

Vehreys ja sisäänvedot

Puujulkisivut

1.3 Paasikiventie ja Lielahdenkatu

1. Pääperiaatteet - Koko alueen erityiskohdat ja rajautumiset

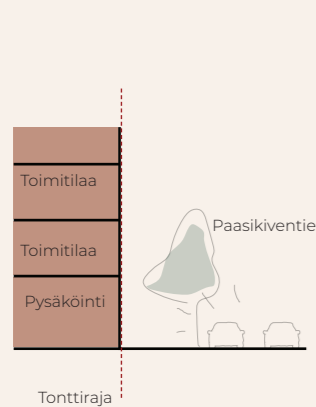
Paasikiventie

Ominaispiirteet:

- Melulla vaikutus julkisivuihin ja suunnitteluun (pysäköintitaloja, toimistotiloja, luhtikäytävää)
- Rakennukset näkyvät liikenneympäristössä.

Periaatteet / ohjeet

- Selkeälinjaista ja isompia rakennettuja kokonaisuuksia.
- Suuret umpipinnat rikotaan pienempiin osiin esimerkiksi materiaalinvaihdoksilla.
- Umpipinnoille ja katoille suositaan erilaisia energiatuotantomuotoja.
- Rakennukset muodostavat rajaavan reunan Paasikiventien suuntaan, huomioidaan maaston korkeussuhteet.
- Yhtenäiset julkisivut koko korttelissa ja ei katkoksia rakentamisessa.
- Kortteleissa ei avauksia pääkatujen puolilla.

1. Materiaalivaihdokset isoissa pinnoissa

2. Toimistorakennukset

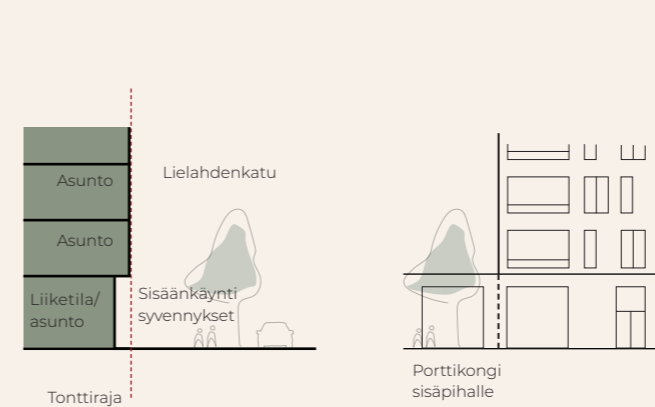
Lielahdenkatu

Ominaispiirteet:

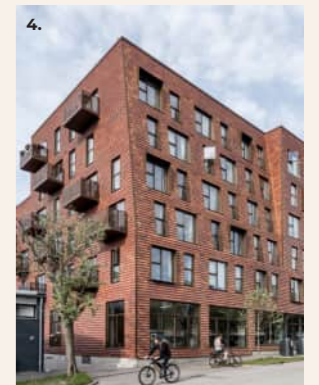
- Viihtyisä ja vilkas kaupunkikatu.
- Melulla vaikutus julkisivuihin ja suunnitteluun.

Periaatteet / ohjeet

- Selkeälinjasta ja urbaania arkkitehtuuria.
- Julkisivut on jaettu pienempiin osiin ihmisen mittakaavan tuomiseksi alueelle.
- Pysäköintitaloissa myös muita toimintoja, esim. kierrätyspiste, liiketila, polkupyörähuolto, liikuntatiloja.
- Julkisivut/rakennukset rajautuvat suoraan katutilaan.
- Kortteleihin tehdään selkeästi näyttävät sisäänkäynnit ja porttikongit.
- Katutasen toimintojen sijoitteluun ja luonteeseen kiinnitettävä huomiota, mm. korkotasot ja liiketilöiden toimintaympäristö vaihtelevat pitkän kadun varrella.

3. Vehreä ja vilkas katutaso

4.

1.4 Sisääntuloalueet, merkittävät katujen päätteet ja kanavanvarsi

1. Pääperiaatteet - Koko alueen erityiskohdat ja rajautumiset

Sisääntuloalueet ja merkittävät katujen päätteet

Ominaispiirteet:

- Portit Hiedanrannan ja Lielahden alueelle.
- Tärkeisiin päätteisiin kuuluvat esimerkiksi vesitorni, tehdas ja kaupallisen keskuksen tornialue.

Periaatteet / ohjeet

- Sisääntuloalueiden julkisivuissa korostetaan alueen identiteettiä ja rakentamisen ominaispiirteitä.
 - Esimerkiksi kattomuotojen ja materiaalinkäytön keinoin.
- Rakennusten arkkitehtuuriin ja rakentamisen laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Referenssikuvia tärkeimpien sisääntuloalueiden maamerkeistä.

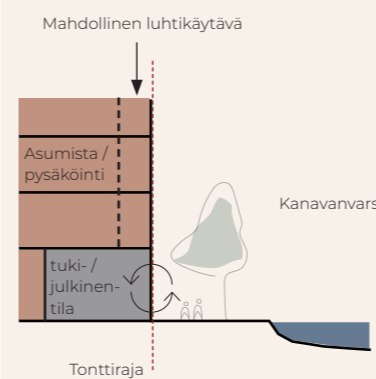
Kanavanvarsi

Ominaispiirteet:

- Melun vaikutus julkisivuihin ja suunnitteluun.
 - Asuntojen avauduttava hiljaiseen suuntaan.
- Pysäköintitalot katua ja kanavanvartta rajaavina elementteinä.
- Kevyeen liikenteen reitti kanavan varrella.

Periaatteet / ohjeet

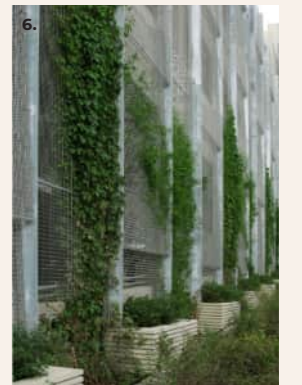
- Maantaso aktivoidaan esimerkiksi kierrätyspisteellä, liiketiloilla tai yhteistiloilla.
- Umpiossa suositetaan suuria viherpintoja.

Aktiivinen maantasokerros

Luhtikäytävät

Isot viherpinnat

2. ALUEIDEN IDENTITEETIT

Lielahi

“monipuolinen asumisen, palveluiden ja työpaikkojen alue”

“urbaaneja mutta rauhallisia asuinkortteleita”

“kaupunki täynnä puutarhoja ja vihreää”

“monipuolista arkkitehtuuria”

“kasvillisuutta seinillä ja rakenteissa”

“pävärit raikkaita ja heleitä”

Keskusta

“Hiedanrannan tehdas alueen sydämenä ja teollisen identiteetin lähtökohtana”

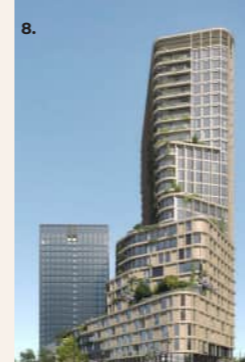
“kantakaupunkimainen alue”

“rouheaa ja paikoin villiä arkkitehtuuria”

“korkeat, mieleenpainuvat tornit alueen maamerkkinä”

“umpikorttelit”

“kattomuotojen vaihtelu”

Näsisaari

“uusi urbaani tekosaari”

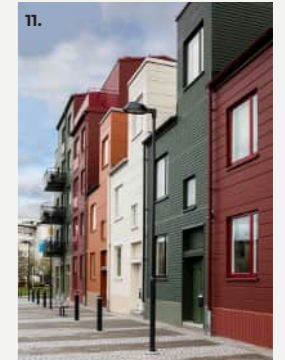
“puurakentamista”

“järven läheisyys läsnä arkkitehtuurissa”

“tunnistettava siluetti kaukomaisemassa”

“korttelirakenne ja massoittelu vaihtelevaa - paikoitellen pienimittakaavaista”

“kylämäinen, mutta moderni entisen Rantakylän jatkumo”

5. OSA-ALUEET: LIELAHTI

5.1 Identiteetti

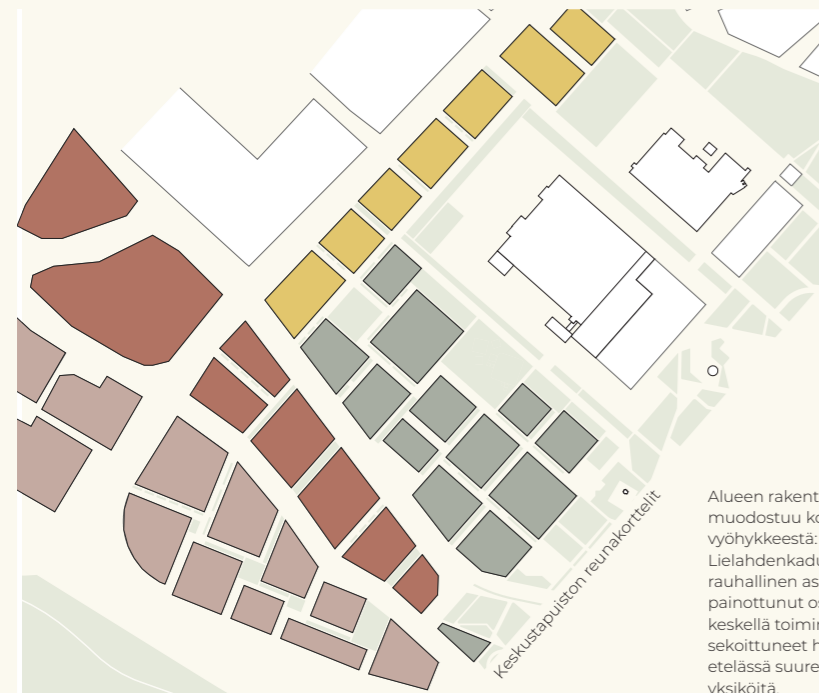
5. Osa-alueet: Lielahi

Lielahdenkadun ja Hiedanrannan väliin muodostuu vihreä kaupunginosa. Alueen rakentaminen muodostuu kolmesta vyöhykkeestä: pohjoisessa Lielahdenkadun varsi ja rauhallinen asumiseen painottunut osa-alue, keskellä toimintoiltaan sekoittuneet hybridikorttelit, etelässä suurempia kaupan yksiköitä. Kaupan yksiköt ovat osana kaupunkirakennetta; alueen keskiosissa integroituneena asumiseen ja eteläosassa omina yksiköinään. Alueen rakentamisen ilme muodostuu yhtenäisistä eheistä korttelikokonaisuuksista. Korttelit ovat kauttaaltaan käsitelty yhtenäisiksi ja poikkeamia korttelin sisällä on vähän. Maantasokerroksia avataan katutilaan ja luodaan pienimitakaavaista kävely-ympäristöä.

Uuden Lielahden identiteetti muodostuu liikerakentamisen ja asumisen yhdistelmästä ja alueelle luotavasta viherrakenteesta.

Arkkitehtuurissa ja materiaaleissa näkyy alueen historia kaupan keskittymänä. Uusi asuntorakentaminen painottuu kerrostaloihin. Rivitalot ja kaupunkivillat monipuolistavat asutokortteleita. Alueen identiteettiin kuuluu liikuntamahdollisuuksien hyvä tarjonta. Liikuntahalleissa voidaan käyttää muusta korttelirakentamisesta erottuvaa arkkitehtuuria.

Alueen historiaan kuuluvat 1980-luvun markettirakentamisen postmodernit piirteet. Historiallinen tunnistettavuus voidaan pitää mukana alueidentiteetin rakentamisessa. Postmoderneja rakentamisen piirteitä ovat kokeilevuus, leikkisyys ja totutusta poikkeaminen. Tätä luonnetta suositaan sisemisissä asuinkortteleissa ja pääkatujen korostekohdissa esim. kattomaailmassa. Lielahdenkadun varren suunnittelussa otetaan huomioon kadunvarren oleva rakennuskanta.

Alueen rakentaminen muodostuu kolmesta vyöhykkeestä: pohjoisessa Lielahdenkadun varsi ja rauhallinen asumiseen painottunut osa-alue, keskellä toimintoiltaan sekoittuneet hybridikorttelit, etelässä suurempia kaupan yksiköitä.

Hiedanranta ja Lielahi - Kaupunkikuvallinen visio

Suurempia kaupan yksiköitä

Isot kaupan ja pysäköinnin kokonaisuudet. Katutasossa julkisia toimintoja tai liiketilaa avautuen katutilaan.

Umpinaisia puupintoja

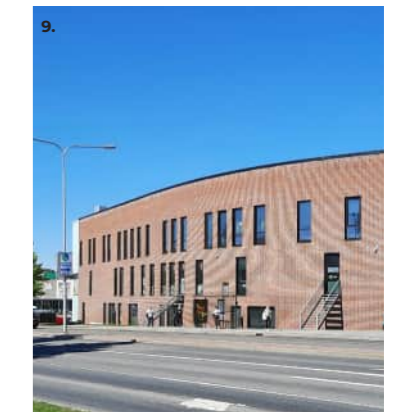
Kasvillisuutta julkisivuissa

Hybridikorttelit

Isoja yhtenäisiä kaupan ja asumisen kokonaisuuksia, joita kevennetty kattomuodoin ja julkisivun materiaali- ja aukotusmuutoksin.

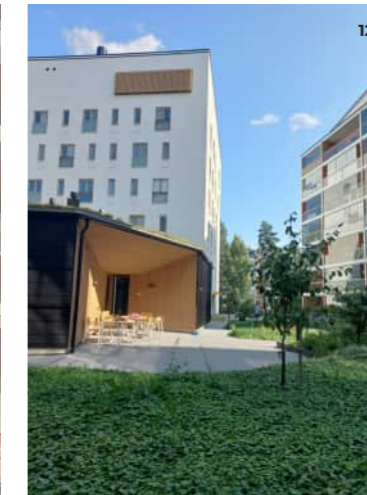
Lielahdenkadun asuinkorttelit

Urbaanit rakennukset muodostavat Lielahdenkadulle tasakattovaltaisen ja rauhallisen reunan.

Lielahditalo

Asuinkorttelit

Korttelit muodostuvat yhtenäisistä rakennuskokonaisuuksista joiden kokoa jaetaan visuaalisesti pienempiin osiin kattomuodoin ja julkisivun materiaalivaihdoksin pääkadun ja -aukion ympäristössä.

Vehreät pihat piharakennuksineen

Kaupunkivillat monipuolisilla kattomuodoilla rakennetaan pohjoisen alueen sisäosiin.

5.2 Materiaalit ja sävyt

5. Osa-alueet: Lielähti

Lielahden materiaaleissa vehreän kaupunginosan raikkaat ja heleät värisävyt yhdistyvät teolliseen ja kaupalliseen rouheuteen. Sävyjä on useita ja materiaaleina ovat tiili, rappaus, laatat, puu ja metalli.

Raikkaat ja heleät sävyt painottuvat asumisen vyöhykkeelle. Hybridikortteleissa sekoittuvat asuinkortteleiden ilme teolliseen materiaali- ja sävy maailmaan. Lielahdenkadun varren pohjoiset asuinkorttelit liitetään väreiltään alueen olevaan punertavaan rakennuskantaan. Enqvistinkadun varrelle luodaan pitkää katutilaa jaksottava väriteema. Eteläisellä kaupallisten toimintojen vyöhykkeellä suositaan rouheaa ja yksinkertaista materiaalimaailmaa, joka viittaa alueen teolliseen ja kaupalliseen estetiikkaan.

Jokainen asumisen kortteli on värisävyiltään yhtenevä ja eroaa viereisestä. Korttelit itsessään koostuvat yksivärisistä rakennuksista. Kortteleiden välillä on sävyvaihteluja tiilen luonnollisten sävyjen, peltiverhoilun ja raikkaiden sävyjen kesken.

Alueen asuinkorttelit asemakaavoitetaan laajempina kokonaisuuksina. Tällöin on syytä tarkentaa materiaali- ja väriperiaatteita korttelirakenteen tarkentuksessa.

Kaupallisen alueen ilme koostuu metallipinnoista, corten-teräksestä, betonista ja maltillisesta määrästä kirkkaita värejä (kaupalliset kyltit ja logot).

Asumisen vyöhykkeen
päämateriaalit ja -sävyt

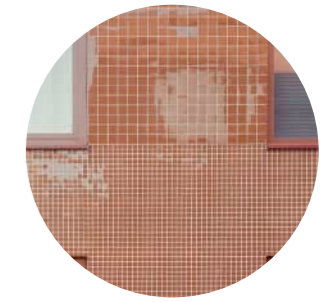
keltainen laatta

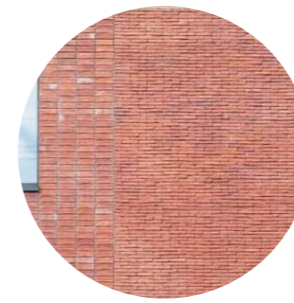
punainen laatta

harmahtava laatta /
luonnollinen kivipinta

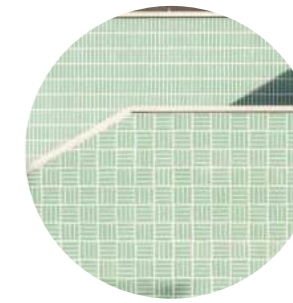
punainen laatta

punainen tiili ja laasti

vaalea tiili ja laasti

vihertävä laatta

Asumisen vyöhykkeen
tehostesävyt ja materiaalit

viherseinä

teräs, eri sävyt

puu ja puun eri sävyt

vaalea, perferoitu metalli

Kaupallisen alueen ja
hybridivyöhykkeen
päämateriaalit ja -sävyt

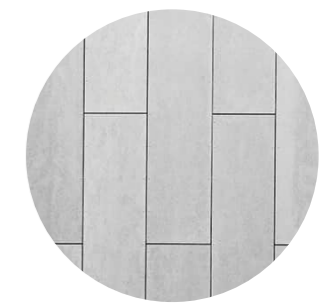
vaalea betoni

värjätty betoni

vaalea metallilevy, eri sävyt

vaalea, perferoitu metalli

Kaupallisen alueen ja
hybridivyöhykkeen
tehostevärit ja
materiaalit

puu ja puun eri sävyt

kaupallisten yksiköiden värikkäät kyltit ja logot

5.3 Kortteliperiaatteet

5. Osa-alueet: Lielähti

Asumisen korttelit muodostuvat umpikortteleista, joiden massoitteleva ja kokonaisuutta on rikastettu vähäisin kattomuodoin ja pienempien asuinrakennusten sarjoilla välikatujen puolella. Korttelit muodostuvat lähes koko korttelin kattavista yhtenäisistä 5. - 8. kerroksisista rakennuskokonaisuuksista sekä 2. - 3. kerroksisia pienkerrostajien tai kytkettyjen kaupunkivillojen sarjoista. Suuria yhtenäisiä rakennettuja korttelikokonaisuuksia on kevennetty paikoitellen ylimpien kerrosten materiaalivaihdoiksi sekä kattomuodoin. Julkisivut ovat pääkaduilla yhtenäisiä ja niitä avataan vain porttikongein. Välikaduilla julkisivulinjat vaihtelee ja kortteleihin tehdään suurempia rakennusten välisiä avauksia.

1. Yhtenäinen sävy maailma rakennuksessa ja rakennuksen osissa

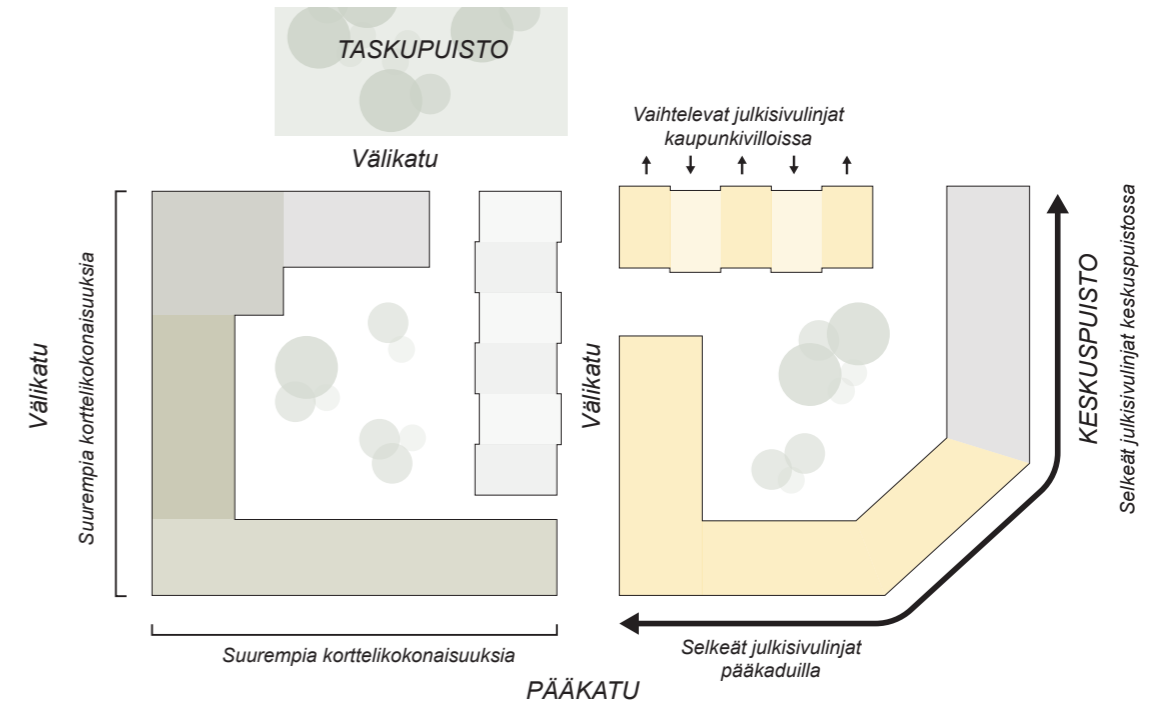
2. Kaupunkipientaloja puutarhamaisessa ympäristössä

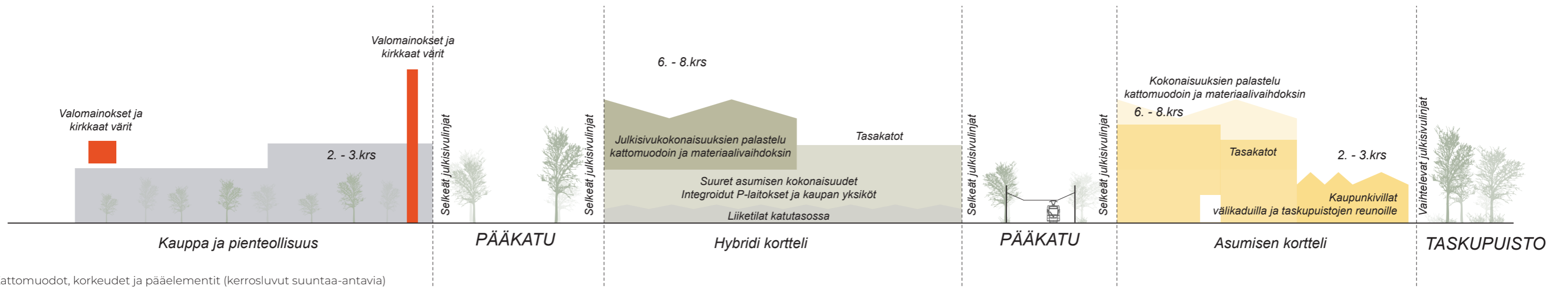
3. Materiaalivaihdos alimmissa kerroksissa sekä kattomuoto.

4. Kaupan korttelien, hybridikorttelien liike-, pienteollisuus rakennusten ja pysäköintilaitosten julkisivukäsittely on sävy maailmaltaan harmonista ja sävyiltään maanläheisiä. Mainokset, logot ja valotaulut tuovat väriä ja monipuolisuutta julkisivuihin alueella.

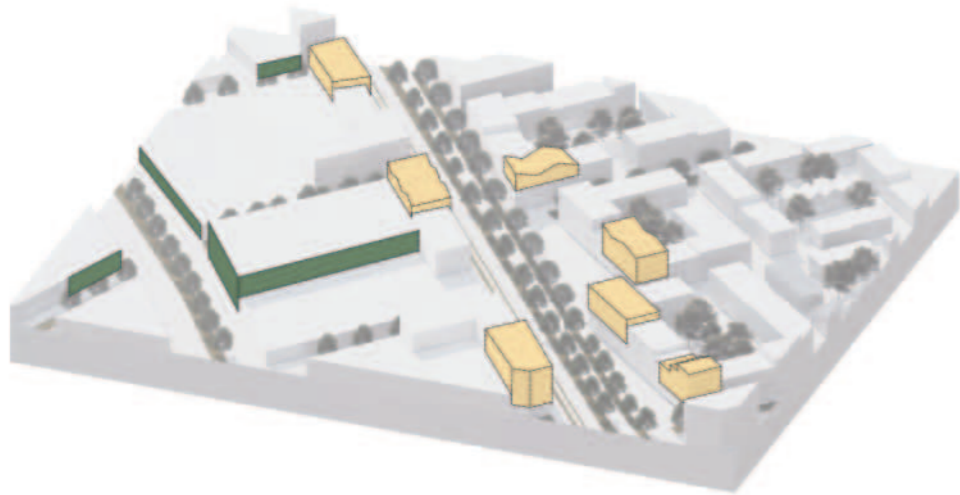
Rakennusten muoto, koko ja sijoittumisen periaatteet asumisen korttelissa

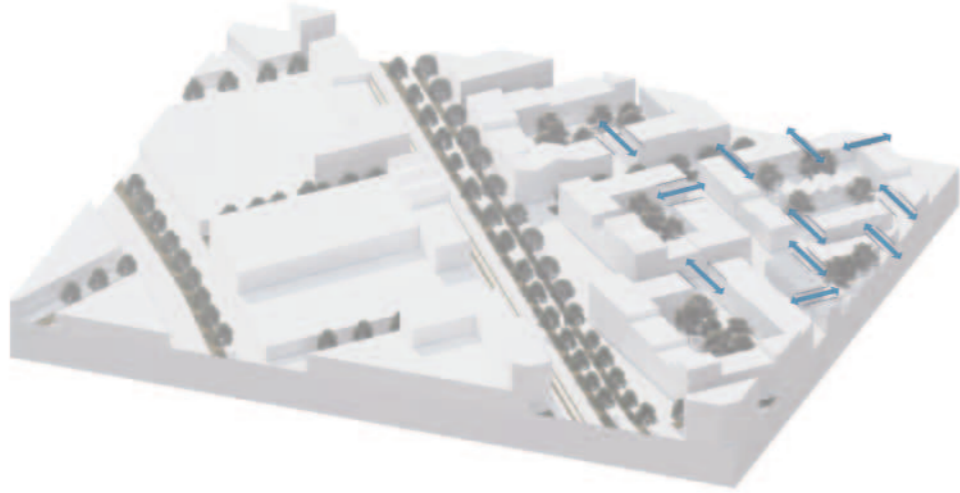
Kattomuodot, korkeudet ja päaelementit (kerrosluvut suuntaa-antavia)

5.3 Kortteliperiaatteet

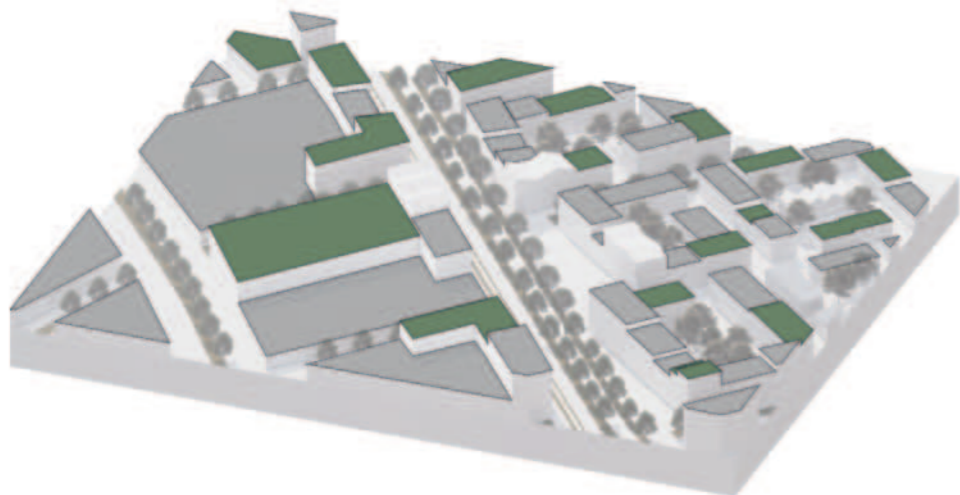
5. Osa-alueet: Lielähti

Rakennusten kokoa ja massoitteita jaetaan visuaalisesti pienempiin osiin kattomuodoin ja julkisivun materiaalivaihdoksin pääkadun ja -aukion ympäristössä. Hybridi- ja kaupallisissa kortteleissa suuret viherseinäpinnat luovat alueelle omaleimaista ilmettä.

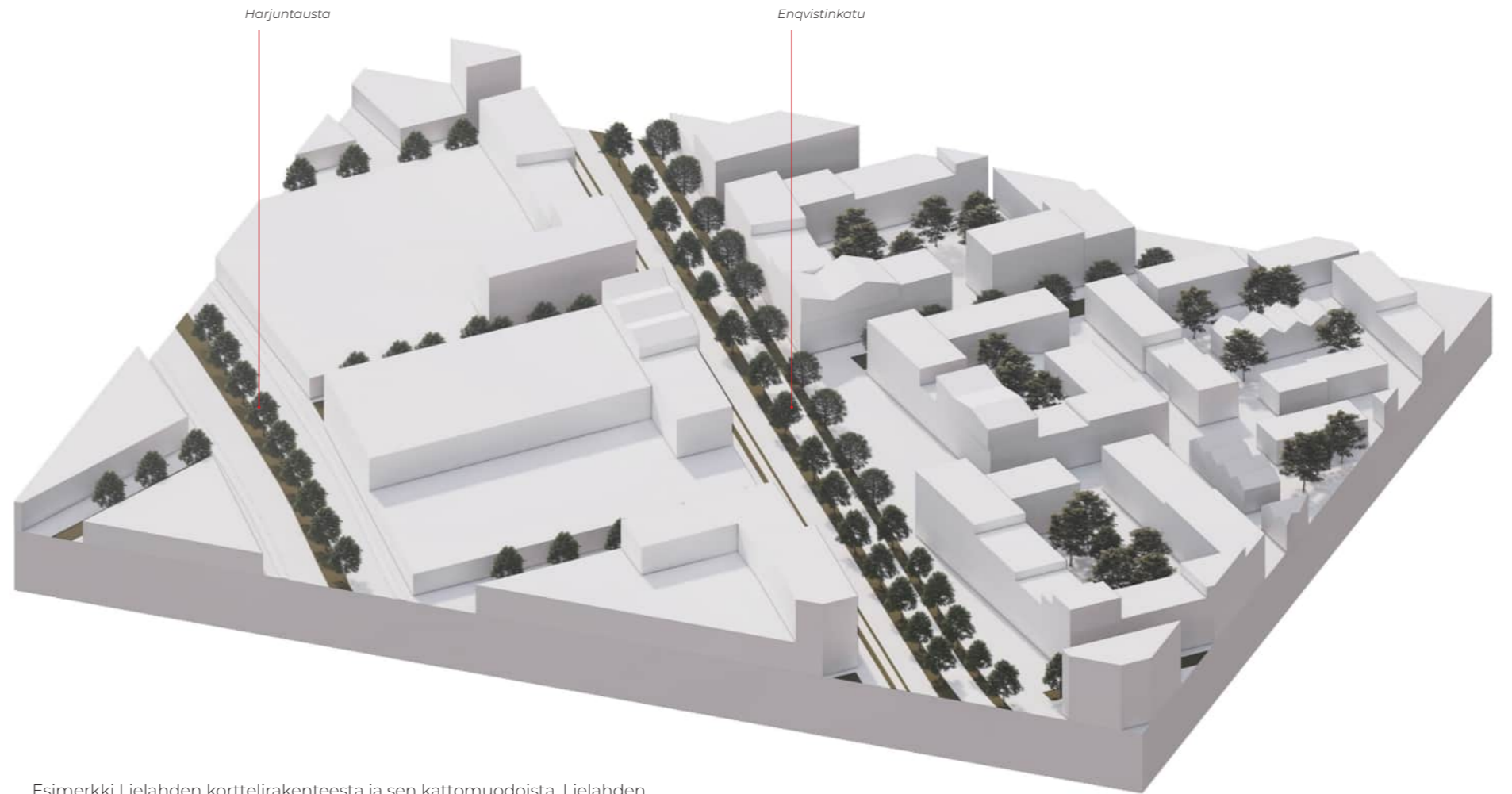

Asuinkorttelien umpikorttelirakenne on monipuolinen ja se avautuu voimakkaasti välikaduille luoden paljon vaihtoehtoisia reittejä, näkymiä ja päätyjä alueelle.

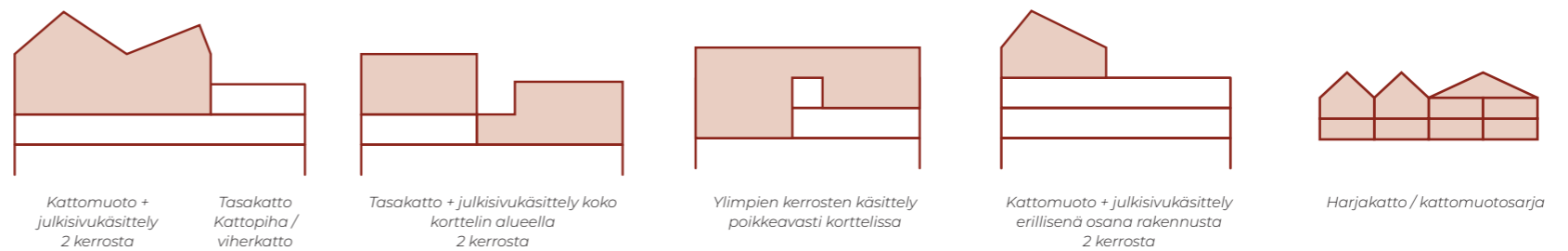

Alueen rakennusten pääsääntöinen kattomuoto on tasakatto. Tasakattoja hyödynnetään eri käyttötarkoituksiin. Kattopihat, viherkatot ja energiatuotantomuodot sekoittuvat tavanomaisten tasakattojen sekaan.

Hiedanranta ja Lielähti - Kaupunkikuvallinen visio

Esimerkki Lielähden korttelirakenteesta ja sen kattomuodoista. Lielähden korttelirakenne jakautuu kolmeen eri tyyppiseen kortteliin, jotka muodostavat monipuolisen ja rikkaan kaupunkirakenteen alueelle. Korttelirakenne on hyvin sekoittunutta ja kattomuodoilla korostetaan tärkeitä kaupunkitiloja ja matalaia rakennusten sarjoja.

Lielähdessä käytettävien kattomuotojen ja periaatteiden esimerkkejä. Kattomuodot yhdistyvät osaksi julkisivukäsittelyä ja pilkkovat korttelia visuaalisesti pienempiin osiin. Sama periaate toimii tasakattoisella ratkaisulla ja periaatetta voidaan laajentaa korttelissa arkkitehtuurin ja kaupunkikuvan sen sallissa.

Kattomuodot ovat osa kytkettyjen kaupunkivillojen / pienkerrostalojen ilmettä alueella. Rakennussarjojen kokonaisuus on materiaalimaailmaltaan yksisävyinen ja julkisivut yhdistyvät sävyiltään osaksi kattoa. Kattomuodoissa katon kokoa ja kulmaa varioidaan rakennusten sarjassa maltillisesti.

5.4 Siluetti ja kaukomaisemat

5. Osa-alueet: Lielähti

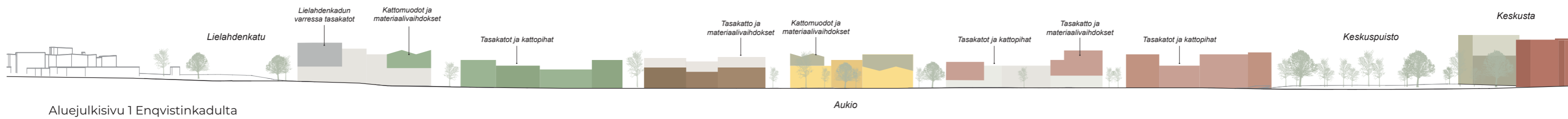
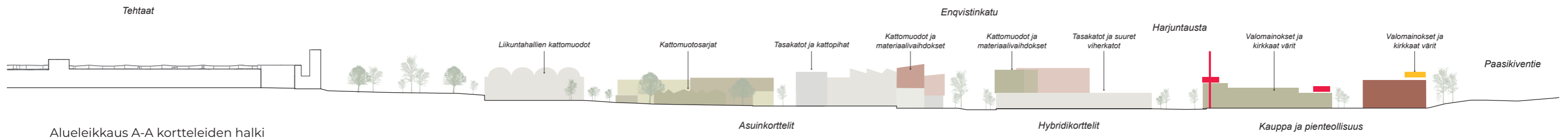
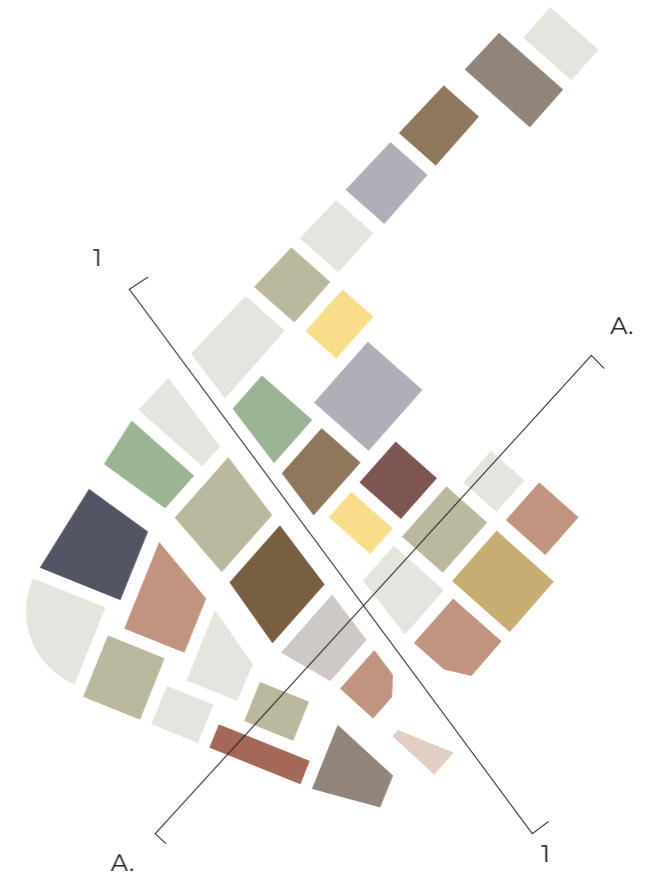
Lielähti näyttyy ympäristöönsä arkkitehtuuriltaan rikkaana sekä urbaanina kaupunginosana. Alueen rakentaminen jatkaa korkeudeltaan keskustan rakentamista, mutta ilman korkeita rakennuksia. Mittakaavaltaan ja rakennusmassoitteeltaan Lielähti näyttyy monipuolisena ja alueella on paljon eri kokoista ja tyyppistä rakentamista.

Paasikiventieltä tarkasteltuna alueen julkisivun muodostaa kaupan korttelien julkisivu sekä näiden taakse kohoava hybridikorttelien asuntojen julkisivumaailma. Siluettissa erottuvat pääkadun ja aukion ympäristön tehostemateriaali ja kattomuodot.

Lielahdenkadun siluetti on kaupunkimainen ja rakentaminen sitoo mittakaavallaan ja arkkitehtuurillaan alueen osaksi muuta Lielähtea.

Jalankulkijan näkökulmassa uusi Lielähti on entistä jalankulkijaystävällisempi. Pitkät katuosuudet on jäsenöity tunnistettaviin korttelikokonaisuuksiin arkkitehtuurin, materiaali- ja värivalintojen ja viherrakentamisen keinoin.

Korttelit ovat värikkäitä, mutta yleisilmeeltään vaaleita. Korttelit saavat olla sävymaailmaltaan monipuolisia, mutta kuitenkin niin, että värit muodostavat harmonian. Väri- ja materiaalivaihdokset pääkatujen korttelien katoissa ja julkisivuissa korostavat tärkeitä kaupunkitiloja ja nostavat esiin pääkatuja ja niiden keskeisiä aukioita.

KUVALÄHTEET

Kuvalähteet

Valokuvat:

Arkkitehtitoimisto NOAN Oy, (lyhenne: NOAN)
Schauman & Nordgren Architects Ab. (lyhenne: SNA),
ellei toisin mainittu.
Kaaviot ja kartat edellä mainittujen tekijöiden (NOAN, SNA)

s. 6 1.1 Pääakseli ja pääaukiot

- Kuva 1. "Ryerson University Student Learning Centre / Zeidler Architecture + Snøhetta", Doublespace Photography, https://www.archdaily.com/771491/ryerson-university-student-learning-centre-zeidler-partnership-architects-plus-snohetta?ad_medium=gallery
- Kuva 2. "Nygaard Square Renovation / Mad arkitekter", Kyrre Sundal/ArchDaily, <https://www.archdaily.com/946814/nygaard-square-renovation-mad-arkitekter>
- Kuva 3. "Krøyers Plads", LYTT, <https://www.lytt.dk/projekter/kroeyers-plads>

s. 7 1.2 Ranta- ja keskuspuisto

- Kuva 1. "Residence pierre Loti", Sergio Grazia, <http://www.sergiograzia.fr/en/residence-pierre-loti/>
- Kuva 2. "Brentford Lock / Duggan Morris Architects", Mark Hadden / Archilovers, <https://www.archilovers.com/projects/161510/brentford-lock.html>
- Kuva 3. "Harbour Houses / ADEPT", Rasmus Hjortshøj / Scandinavian Architects, <https://www.scandinavian-architects.com/en/adept-copenhagen/project/harbour-houses>
- Kuva 4. "Le Bourg Dwellings / archi5", Sergio Grazia, <https://www.archdaily.com/881721/le-bourg-dwellings-archi5>
- Kuva 5. "Paris XII Apartments / MARS Architectes", Charly Broyez / ArchDaily, <https://www.archdaily.com/960833/paris-xii-apartments-mars-architectes>

s. 8 1.3 Paasikiventie ja Lielahdenkatu

- Kuva 1. "Parking House Ejler Bille", JAJA Architects, <https://www.architonic.com/fr/project/jaja-architects-parking-house-ejler-bille/20142277>
- Kuva 2. "Reale Group Office Building / Iotti + Pavarani Architetti + Artecna", Fernando Guerra | FG+SG, https://www.archdaily.com/873300/reale-group-office-building-iotti-plus-pavarani-architetti-plus-artecna?ad_campaign=normal-tag
- Kuva 3. "Kendall Square", Christian Phillips Photography, <https://dirt.asla.org/2017/01/10/a-smart-streetscape-for-a-high-tech-corridor/>
- Kuva 4. "Katrinebjerg Dept. 76", Adept Architects <https://adept.dk/project/katrinebjerg>

s. 9 1.4 Sisäantuloalueet, merkittävät katujen päätteet ja kanavanvarsi

- Kuva 1. "The Portico - CityLife Milab / BIC", Beauty and The Bit / ArchDaily, <https://www.archdaily.com/928759/big-unveils-new-gateway-for-milab>

lans-citylife-district

- Kuva 2. "Cité des Métiers Hermès", Image Contemporaine / CALQ, <https://www.calq.fr/en/projects/ateliers-hermes-1303.html>
- Kuva 3. "Armand Nouvet - Social Housing", Nicolas Da Silva Lucas / Divisare, <https://divisare.com/projects/466648-armand-nouvet-nicolas-da-silva-lucas-social-housing>
- Kuva 4. "Delft City Archives", Stefan Mueller / Gottlieb Paludan Architects, <https://www.gottliebpaludan.com/en/project/delft-city-archives>
- Kuva 5. "HOAS Kumpula student housing", Tuomas Uusheimo / PLAYA, <https://playa.fi/works/gadolininkatu-student-housing/>
- Kuva 6. "Parking garage examples of green walls", City of Newburyport, <https://www.cityofnewburyport.com/sites/g/files/vyhlif7106/f/file/file/parking-garage-examples-of-green-walls.pdf>

s. 11 2. Alueiden identiteetit

- Kuva 1. ADEPT architects / ArchDaily, https://www.archdaily.com/964396/adept-to-build-one-of-germanys-largest-clt-constructions?ad_medium=gallery
- Kuva 2. "Green Solutions / Jakob Green Facades", Jakob / ArchDaily, https://www.archdaily.com/catalog/us/products/12673/green-facades-jakob/154300?ad_source=neufert&ad_medium=gallery&ad_name=next_image
- Kuva 3. "Space Encounters Utrecht Apartment Blocks", L. Zandri & M. van den Burg / Dezeen, <https://www.dezeen.com/2022/11/24/space-encounters-utrecht-apartment-blocks-residential-architecture/>
- Kuva 4. "perovsky / mr-group", <https://www.mr-group.ru/projects/zhk-perovsky/>
- Kuva 5. "Nygaardsplassen / Mad arkitekter", Kyrre Sundal / Archello, <https://archello.com/project/nygaardsplassen>
- Kuva 6. "Mexico / Vers.A", Stijn Bollaert / WB Architectures, <https://wbarchitectures.be/en/actions/VIDEO--MEXICO--VERS-A/1125/>
- Kuva 7. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen
- Kuva 8. "Brink Tower / Mecanoo", Mecanoo / World Architecture, <https://worldarchitecture.org/article-links/efvvh/mecanoo-designs-new-sustainable-and-vibrant-vertical-neighbourhood-in-ams-terdam.html>
- Kuva 9. "Carl Jacobsens Vej", Vandkunsten, <https://vandkunsten.com/en/projects/urban-diversity-in-the-former-industrial-area>
- Kuva 10. "Wohnen Vor Stephani, Bremen", Janin Hoff, <https://janinhoff.de/de/architektur/objektbau/wohnen-vor-stephani-bremen>
- Kuva 10b. "Walden 48 Berlin", Jan Bitter, <https://www.rubner.com/en/holz-bau/references/reference/walden-48-berlin/>
- Kuva 11. "Inre Hamnen, Sundsvall", Tove Falk Olsson / 2BK, <https://2bka.se/projekt/inre-hamnen-sundsvall-2/>
- Kuva 12. "Harbor Houses / ADEPT", Helene Hoeyer Mikkelsen / ADEPT, <https://www10.aeccafe.com/blogs/arch-showcase/2016/12/21/harbor-houses-in-aarhus-denmark-by-adept/>

s. 13

- houses-in-aarhus-denmark-by-adept/
- Kuva 13. "Stamford Hill / Stockwool", Morley von Sternberg/ ArchDaily, <https://www.archdaily.com/901660/stamford-hill-stockwool>

3.1 Identiteetti

- Kuva 1. "Kuvia Hiedanrannan tehtaasta", Tampereen Kaupunki
- Kuva 2. "Kuvia Hiedanrannan tehtaasta", Tampereen Kaupunki
- Kuva 2b. "Kuvia Hiedanrannan tehtaasta", Leisure & Serendipity, <https://leisureandserendipity.wordpress.com/2015/11/08/projektipaiva-14-hiedanranta-ja-lielahden-kartano/>
- Kuva 3. "Tate Modern / Herzog De Meuron", Paul Raftery / Designcurial, <https://www.designcurial.com/news/switching-place-herzog-de-meurons-tate-modern-extension-4965466/>
- Kuva 4. "Law Court / Balaguer", Arquitectura, <https://www.arquitectura.net/project/law-court/>
- Kuva 5. "Gråalen", CF Moller, <https://www.cfmoller.com/p/Graaalen-Norrtal-je-Harbour-i3309.html>
- Kuva 6. "Carl Jacobsen Vej", Vandkunsten Architects, <https://vandkunsten.com/en/projects/urban-diversity-in-the-former-industrial-area>
- Kuva 7. Valby Maskinfabrik, Arkitema Architects, <https://sorenstergaard.dk/case/valby-maskinfabrik/>
- Kuva 8. "Residential Block in Paupys / Arhitektūros linija", Norbert Tulkaj https://www.archdaily.com/946813/residential-block-in-paupys-architekturos-linija?ad_medium=gallery
- Kuva 9. "88 Housing Units + 1 Retail space / Avenier Cornejo Architectes", Schnepp Renou, Simon Schnepp und Morgane Renou / Brick24, https://www.brickaward.com/Winners/BA22-Category-Winner-Living-together-88-Housing-France.html#imageGallery-root-image-gallery_copy-4
- Kuva 10. "Buchholzer Grün Housing / Busch & Takasaki Architekten", Caspar Sessler / ArchDaily, <https://www.archdaily.com/961134/buchholzer-grun-housing-busch-and-takasaki-architekten>
- Kuva 11. "Mandal Slipway Housing Complex", Reiulf Ramstad Arkitekter, <https://www.archilovers.com/projects/225764/mandal-slipway-housing-complex.html>

s. 14

3.1 Identiteetti

- Kuva 1. "Reale Group Office Building / Iotti + Pavarani Architetti + Artecna", Fernando Guerra | FG+SG, https://www.archdaily.com/873300/reale-group-office-building-iotti-plus-pavarani-architetti-plus-artecna?ad_campaign=normal-tag

Kuvalähteet

Kuva 2. "Reception Building Dräger / Max Dudler Architekt", Stefan Müller / Archilovers, <https://www.archilovers.com/projects/218680/reception-building-drager.html>

Kuva 3. "Pacific Northwest College of Art Housing", Lever Architecture, <https://leverarchitecture.com/projects/arhouse>

Kuva 4. "Park 'n' Play / JAJA Architects", Rasmus Hjortshøj, https://www.archdaily.com/884956/park-n-play-jaja-architects?ad_medium=gallery

Kuva 5. "Parking garage today in Dockan", <https://www.pinterest.com/pin/495818240222394575/>

Kuva 6. "Silchester Housing", Philip Vile, <https://www.architectsjournal.co.uk/buildings/building-study-haworth-tompkins-remakes-the-street-at-silchester-estate>

Kuva 7. "St Johns Hill", Landezine Award, <https://landezine-award.com/st-johns-hill-burridge-gardens-phase-01/>

Kuva 8. "Gellerup Youth Housing", Nord Architects, <https://www.nordarchitects.dk/gellerup>

Kuva 9. "Norra Djurgårdsstaden" Mirjam Larinkari

Kuva 10. "Beckmann Tower and Wilhelm House", Dorte Mandrup, <https://www.dortemandrup.dk/work/beckmann-tower-wilhelm-house-denmark>

Kuva 11. "Amaryllis House / Tegnestuen LOKAL + Mangor & Nagel", Kristian Lildholdt Hansen, <https://www.archdaily.com/924383/amaryllis-house-tegnestuen-lokal-plus-mangor-and-nagel>

Kuva 12. "Half Long Charles Ludwigsburg", Steimle Architekten, https://www.steimle-architekten.com/en/projects/half_long_charles_ludwigsburg

Kuva 13. "Stiftstraße", Max Dudler, <http://olaf-cunitz.de/wp-content/uploads/2013/03/wohnhochhaus-stiftstrac39fe.png>

Kuva 14. "Willis Tower Repositioning / Gensler", Tom Harris, <https://www.archdaily.com/989401/willis-tower-repositioning-gensler/632c44755c11c22d15aaf2a1-willis-tower-repositioning-gensler-photo>

s. 15

Kuva 1. "Kruunuvuorenranta", Marjut Lund-Rahkola

Kuva 2. "Kruunuvuorenranta", Marjut Lund-Rahkola

Kuva 3. "Kruunuvuorenranta", Marjut Lund-Rahkola

Kuva 4. "Kruunuvuorenranta", Marjut Lund-Rahkola

Kuva 5. "Sompasaari", Marjut Lund-Rahkola

s. 16

Kuva 1. "Mexico", versa-architecture, <https://miesarch.com/work/4279>

Kuva 2. Tampereen Kaupunki

Kuva 3. "Paupys, Vilnius, Lithuania", Architectum, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://www.wienerberger.rs/content/dam/wienerberger/serbia/marketing/documents-magazines/magazines/architectum/RS_MKT_MAG_Architectum_31_EN_Roof_Facade.pdf

Kuva 4. "Residential Block in Paupys / Architektūros linija", Norbert Tulkaj https://www.archdaily.com/946813/residential-block-in-paupys-architekturos-linija?ad_medium=gallery

Kuva 5. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen

Kuva 6. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen

Kuva 7. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen

Kuva 8. "Jätkäsaari", Riikka Rahkonen

s. 18

Kortteliperiaatteet - Korkea rakentaminen, 3. Osa-alueet: Keskusta

Kuva 1. "Piippu" Elias Lahtinen / Aamulehden arkisto, <https://www.aamulehti.fi/tampere/art-2000007580017.html>

Kuva 2. "Dreem Arkitekter's Mixed-Use Plan Includes Stockholm's Tallest Tower", Dreem Arkitekter & Tomorrow AB, https://www.archdaily.com/790981/dreem-arkitekters-mixed-use-plan-includes-stockholms-tallest-tower?ad_medium=gallery

Kuva 3. "RAUM PUBLIC CAR PARK, OFFICE BUILDING & COLLECTIVE HOUSING", CHARLES BOUCHAÏB, <https://divisare.com/projects/447700-raum-charles-bouchaib-public-car-park-office-building-collective-housing>

Kuva 4. "Dreem Arkitekter's Mixed-Use Plan Includes Stockholm's Tallest Tower", Dreem Arkitekter & Tomorrow AB, https://www.archdaily.com/790981/dreem-arkitekters-mixed-use-plan-includes-stockholms-tallest-tower?ad_medium=gallery

s. 19

Kuva 1. "Kunsthau Zürich", David Chipperfield Architects, <https://www.cosentino.com/no-no/professional-blog/kunsthau-zurich/>

Kuva 2. "Escola Massana, Art and Design Center / Estudio Carme Pinós", Duccio Malagamba, https://www.archdaily.com/910633/escola-massana-art-and-design-center-estudio-carme-pinos?ad_medium=gallery

Kuva 3. "The European School Copenhagen", Vilhelm Lauritzen, <https://vilhelmlauritzen.com/project/europeanschool>

Kuva 4. "Sports and Culture Campus Gellerup", SHL Architects, <https://www.shl.dk/sports-and-culture-campus-gellerup/>

Kuva 5. "Skapa School", Kinnarps, <https://www.kinnarps.com/client-projects/skapa-school/>

s. 21

Kuva 1. "Nygaard Square Renovation / Mad arkitekter", Kyrre Sundal/ArchDaily, <https://www.archdaily.com/946814/nygaard-square-renovation-mad-arkitekter>

Kuva 2. "Beckmann Tower and Wilhelm House", Dorte Mandrup, <https://www.dortemandrup.dk/work/beckmann-tower-wilhelm-house-denmark>

Kuva 3. "Krøyers Plads", Cobe Architects, <http://danishdesignreview.com/to-wnscape/2016/12/24/kryers-plads>

Kuva 4. "Cubic Houses", Adept / Arca, <https://arqa.com/en/architecture/cu>

bic-houses.html

Kuva 5. "Amaryllis House / Tegnestuen LOKAL + Mangor & Nagel", Kristian Lildholdt Hansen, <https://www.archdaily.com/924383/amaryllis-house-tegnestuen-lokal-plus-mangor-and-nagel>

Kuva 6. "MAIN POST OFFICE", Max Dudler, <https://www.maxdudler.de/en/projects/hauptpost-nuernberg/>

s. 23

Kuva 1. "ÆBELØEN", CEBRA, <https://cebraarchitecture.dk/project/aebeloen/>

Kuva 2. "Diana-kortteli" Inaro Arkkitehdit, <https://inaro.fi/fi/projects/diana-kortteli/>

Kuva 3. "Lorentzinpuisto" Playa arkkitehdit, <https://playa.fi/works/lorentzinpuisto-housing/>

Kuva 4. "Kruunuvuorenranta", Marjut Lund-Rahkola

Kuva 5. "Kalasatama", Marjut Lund-Rahkola

s. 24

Kuva 1. "KRONLØBSHUSET", Mangor & Nagel, <https://mangornagel.dk/projekter/boliger-plan-landskab/kronloebshuset>

Kuva 2. "WZC Engelendale Expansion", Architectum, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://www.pipelife.ba/content/dam/pipelife/bosnia/marketing/preuzimanja/magazin/architectum/HR_MKT_MAG_Architectum_18.PDF

Kuva 3. "Buchholzer Grün Housing / Busch & Takasaki Architekten", Caspar Sessler, <https://www.archdaily.com/961134/buchholzer-grun-housing-busch-and-takasaki-architekten>

Kuva 4. "PARKING HOUSE EJLER BILLE", JAJA Architects, <https://www.architonic.com/fr/project/jaja-architects-parking-house-ejler-bille/20142277>

Kuva 5. "Mexico", versa-architecture, <https://miesarch.com/work/4279>

s. 28

Kuva 1. "Brentford Lock / Duggan Morris Architects", Mark Hadden / Archilovers, <https://www.archilovers.com/projects/161510/brentford-lock.html>

Kuva 2. "Mason on Mariposa", David Baker Architects, <https://www.dbarchitect.com/projects/mason-mariposa>

Kuva 3. "Inre Hamnen, Sundsvall", Tove Falk Olsson / 2BK, <https://2bka.se/projekt/inre-hamnen-sundsvall-2/>

Kuva 4. "Housing at old Bordeaux submarine base boasts climate-controlled atrium filled with gardens", Dezeen, <https://www.dezeen.com/2015/07/12/housing-old-bordeaux-submarine-base-boasts-climate-controlled-atrium-gardens/>

Kuva 5. "MUSKIN ROW HOMES", Chloe Gilstrap & Nicole Mlakar, <https://claytonkorte.com/project/muskin-row-homes/>

Kuva 6. "Gråalen", CF Moller, <https://www.cf-moller.com/p/Graaalen-Norrtalje-Harbour-i3309.html>

Kuva 7. "Harbour Houses / ADEPT", Rasmus Hjortshøj / Scandinavian Architects, <https://www.scandinavian-architects.com/en/adept-copenhagen/project/harbour-houses>

Kuvalähteet

- Kuva 8. "Park 'n' Play / JAJA Architects", Rasmus Hjortshøj, https://www.archdaily.com/884956/park-n-play-jaja-architects?ad_medium=gallery
- Kuva 9. "KRONLØBSHUSET", Mangor & Nagel, <https://mangornagel.dk/projekter/boliger-plan-landskab/kronloebshuset>
- Kuva 10. "Avenier Cornejo 88 Housing Units / Avenier Cornejo Architectes" Schnepf Renou, https://www.archdaily.com/929404/avenier-cornejo-88-housing-units-avenier-cornejo-architectes?ad_medium=gallery
- Kuva 11. Harbor Houses / ADEPT", Helene Hoeyer Mikkelsen / ADEPT, <https://www10.aecafe.com/blogs/arch-showcase/2016/12/21/harbor-houses-in-aarhus-denmark-by-adept/>
- Kuva 12. "Södra Rosendal", Utopia, <http://www.utopia.se/en/projects/sodra-rosendal>
- Kuva 13. "NORD Architects creates angular timber-clad sports centre in Copenhagen", NORD Architects, <https://www.dezeen.com/2018/03/17/nord-architects-creates-angular-timber-clad-sports-centre-in-copenhagen/>

s. 30

- Kuva 1. Brentford Lock / Duggan Morris Architects", Mark Hadden / Archilovers, <https://www.archilovers.com/projects/161510/brentford-lock.html>
- Kuva 2. "THE WATERFRONT", Adam Mörk, <https://www.architonic.com/en/project/aart-architects-the-waterfront/5102792>
- Kuva 3. "MUSKIN ROW HOMES", Chloe Gilstrap & Nicole Mlakar, <https://claytonkorte.com/project/muskin-row-homes/>
- Kuva 4. "The Residence Cph, Enghave Brygge", Mangor & Nagel A/S, <https://mangornagel.dk/projekter/boliger-plan-landskab/residence-cph-enghave-brygge>

s. 34

- Kuva 1. "Scientific Information Centre and Academic Library", Jacub Certovicz, <https://www.miesarch.com/work/1087>
- Kuva 2. "HeyTown Art Center / META - Project", Haiting Sun, Bocheng Peng, Chun Fang, FUNSTOWN, <https://www.archdaily.com/953053/heytown-art-center-meta-project>
- Kuva 3. "Fællediget, Copenhagen", Lars Rolfsted Mortensen, <https://www.gottliebpaludan.com/en/project/f-lleddiget-copenhagen>
- Kuva 4. https://projects.arch.chalmers.se/wp-content/uploads/2020/06/Yang_Bonan_Building-design-for-sustainability_Mt20Booklet.pdf
- Kuva 5. "Wandsbeck", ADEPT, <https://www.archdaily.com/964396/adept-to-build-one-of-germanys-largest-clt-constructions/60debbba7f91c810328000074-adept-to-build-one-of-germanys-largest-clt-constructions-image>
- Kuva 6. "Aluminium-clad building by Marc Mimram added to Strasbourg architecture school", Dezeen, <https://www.dezeen.com/2014/04/07/aluminium-clad-building-marc-mimram-strasbourg-architecture-school/>

- Kuva 7. "Housing and Shops Complex / Ameller, Dubois & Associés", Sergio Grazia, <https://www.archdaily.com/631412/housing-and-shops-complex-ameller-dubois-and-associés>
- Kuva 8. "Amaryllis House / Tegnestuen LOKAL + Mangor & Nagel", Kristian Lildholdt Hansen, <https://www.archdaily.com/924383/amaryllis-house-tegnestuen-lokal-plus-mangor-and-nagel>
- Kuva 9. "Kauppakeskus Like", <https://toimitilat.keva.fi/kiinteisto/kiinteisto-oy-lielahikeskus/>
- Kuva 10. "social housing units in saint denis by atelier du pont", Luc Boegly, <https://www.designboom.com/architecture/social-housing-units-in-saint-denis-france/>
- Kuva 11. "HULME LIVING LEAF STREET HOUSING", Greg Holmes Photography, <https://www.architonic.com/de/project/mecanoo-hulme-living-leaf-street-housing/20135193>
- Kuva 12. "Ristimäki", Riikka Rahkonen
- Kuva 13. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen
- Kuva 14. "Court-housing Cortinghborg Groningen / Architecten|en|en", BASEPHOTOGRAPHY, <https://www.archdaily.com/442125/court-housing-cortinghborg-groningen-architecten-en-en>

s. 36

- Kuva 1. "The Sunflower Houses / Arenas Basabe Palacios + Buschina & Partner", Kurt Hoerbst, <https://www.archdaily.com/994206/the-sunflower-houses-arenas-basabe-palacios-plus-buschina-and-partner>
- Kuva 2. "Norra Djurgårdsstaden", Milla Hilli-Lukkarinen
- Kuva 3. "Marine Wharf, Lewisham", GRID Architects, <https://find-an-architect.com/grid-architects/london/marine-wharf-lewisham>
- Kuva 4. "INSELHALLE", Aldo Amoretti, <https://www.schneider-fassaden.de/en/projects/inselhalle-lindau/>